

Стопанска банка а.д. Битола

Сектор за внатрешна ревизија

(доверливо)

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

**за работењето на Секторот за внатрешна ревизија
на Стопанска банка а.д. Битола за 2014 година**

март, 2015 година

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

за работењето на Секторот за внатрешна ревизија на Стопанска банка а.д. Битола за 2014 година

Вовед

Секторот за внатрешна ревизија во Стопанска банка а.д. Битола функционира како независен организационен дел во Банката, организиран од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Основна цел на внатрешната ревизија е да врши проверка на усогласеноста на интерните акти со позитивните законски прописи, регулативата на НБРМ, како и оценка на системите на внатрешни контроли и управувањето со ризиците. Внатрешната ревизија обезбедува независно и објективно мислење до органите на Банката за ефективност на воспоставените внатрешни контроли и за адекватноста на системите за управувањето со ризиците.

Преку анализа и проценка на ризикот на поединечните деловни активности и единици во Банката, внатрешната ревизија ја одредува фреквентноста на вршење на ревизии на поединечни активности во рамките на ревизорскиот циклус кој изнесува осумнаесет месеци.

Секторот за внатрешна ревизија на Банката изработува извештаи од извршените ревизии и ги доставува до одговорните лица на ревидираните единици, Управниот одбор, Одборот за ревизија и Надзорниот одбор и ја следи реализацијата на препораките. За своето работење изготвува квартални, полугодишен и годишен извештај.

Врз основа на член 97 од Законот за банките, Статутот на Банката и Политиката за вршење на внатрешна ревизија, Секторот за внатрешна ревизија на Банката изготвува Годишен извештај за своето работење за годината која завршува на 31.12.2014 година. Годишниот извештај на Секторот за внатрешна ревизија се доставува до Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за ревизија на Банката. По Годишниот извештај на Секторот за внатрешна ревизија, Надзорниот одбор дава писмено мислење и го доставува до Собранието на Банката и до Народна банка на Република Македонија.

Годишниот извештај за работењето на Секторот за внатрешна ревизија, согласно наведените акти содржи:

- опис на извршените ревизии на работењето на Банката,
- оценка на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола,
- наоди и предложени мерки на внатрешната ревизија,
- оценка на спроведување на мерките предложени од страна на внатрешната ревизија,
- оценка на реализацијата на поставените цели со Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија,
- оценка на планираното време за контрола и евентуалното отстапување,
- информации за извршени други активности.

Опис на извршени планирани ревизии во 2014 година

Согласно Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија на Банката за 2014 година, донесен на 45-та редовна седница на Надзорниот одбор на Банката, Секторот за внатрешна ревизија на Банката изврши ревизии на работењето на службите и процесите во Банката.

Притоа се настојуваше да бидат контролирани сите организациски делови (сектори, служби и работни места-извршители), и деловни процеси на Банката кои беа опфатени во Годишниот план, давајќи приоритет на оние служби и деловни активности кои се изложени на поголем ризик во работењето.

Секторот за внатрешна ревизија на Банката, во текот на 2014 година изврши ревизии на следните служби и деловни процеси во Банката:

Ревизија на работењето во Службата за финансии, сметководство и екстерно известување со осврт на оперативните расходи, преку примена на законска регулатива, интерни процедури, опис и попис на работни места; организациона поставеност на Службата за финансии, сметководство и екстерно известување во Банката; евидентирањето на дел од оперативните трошоци; структура и реалност на прикажаните трошоци, соодветноста на финансискиот план, проекциите и нивна реализација.

Оваа ревизија беше предвидена со Годишниот план за 2013 година, но заради обемот на активностите во изминатата година, посебно во делот на вонредни ревизии, оваа планирана ревизија беше извршена во 2014 година.

Ревизија на деловната активност-кредитирање на правни лица, преку примена на законските прописи и актите на Банката во врска со управувањето со кредитниот ризик; следење и оценка на системот за управување со кредитниот ризик во делот на кредитирање на правни лица; контрола на кредитни досија на клиенти; функционирањето на системот на внатрешна контрола во управувањето со кредитниот ризик; ревизија на извршеното стрес-тестирање на кредитниот ризик.

Ревизија на деловниот процес-готовинско работење, преку контрола на благаяничко и трезорско работење (денарско и девизно); сефовско работење; менувачко работење; оперативни ризици при транспорт на пари; примена на интерни акти за работа и почитување на законски прописи; поставеноста на интерниот контролен систем; разбирањето на интерниот контролен систем и неговата примена во дневното работење; практикување на интерните контроли од страна на вработените во ФО; организациска структура на ФО; оценка на ризикот од измама во операциите на ФО и ефикасност на интерниот контролен систем.

Ревизија на проблематичните кредити и преземените средства беше извршена преку контрола на процесот на следење/мониторинг на кредитната изложеност; наплата на проблематични кредити; реструктурирање на побарувања; нефункционални кредити; и превземени средства врз основа на ненаплатени побарувања.

Ревизија на трансакциски сметки, депозитни и штедни сметки: отворање, работење и затворање на трансакциски сметки; извршување на решенија за присилна наплата на корисници на трансакциски сметки; депозитни сметки на клиенти; штедни влогови; примена на интерни акти за работа и почитување на законски прописи, како и поставеност на системите на внатрешна контрола.

Ревизија на адекватноста на капиталот преку контрола на примена на прописите и усогласеност на интерните акти во врска со утврдување на адекватноста на капиталот на Банката; утврдување на износот на сопствените средства на Банката; утврдување на

капиталот потребен за покривање на ризиците; утврдување на интерен капитал за покривање на поединечен ризик и изготвување на извештаи согласно регулативата на НБРМ.

Ревизија на управувањето со ликвидносниот ризик преку контрола на следните активности: примена на законските прописи и актите на Банката во врска со управувањето со ликвидносниот ризик; контрола на системот на управување со ликвидносниот ризик; изготвување на извештаи за органите на Банката и НБРМ за навремено и постојано мерење, следење, контрола и известување во процесот на управување со ликвидносниот ризик; стрес-тестирање на ликвидноста во различни услови-стрес сценарија и функционирање на системот на внатрешна контрола на изложеноста на ликвидносен ризик.

Ревизија на процесот на спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам која се однесува на активностите во Службата за АМЛ/ЦФТ пропишани со законски прописи и интерни акти на Банката; идентификација на клиенти; оценка на ризикот на активностите на Службата за АМЛ/ЦФТ; мониторинг и известување; активностите дефинирани во Акцискиот план за усогласеност со НБРМ; активностите на Службата за АМЛ/ЦФТ во согласност со пријавената збирка на лични податоци која што е воспоставена за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам во согласност со Законот за заштита на личните податоци.

Ревизија на управувањето со каматниот ризик со која беа опфатени следните активности: примена на законските прописи и актите на Банката во врска со управувањето со ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности; контрола на системот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности; контрола на изготвување на извештаи за органите на Банката и НБРМ; ревизија на извршени стрес-тестирања на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и функционирање на системот на внатрешна контрола при управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности во Банката.

Ревизија на имплементација на мерките и препораките од НБРМ со која беа контролирани активностите што ги презеде Банката согласно Планот за усогласување со наодите за неусогласеностите, слабостите и спроведувањето на мерките пропишани од НБРМ, утврдени со Записник од извршена теренска контрола на НБРМ И.бр. 17-85 од 13.02.2014 и Препораката бр. 536 од 22.08.2014.

Следните две ревизии се во фаза на изготвување и извештаите од истите ќе бидат доставени на седница на НО во 2015 година: Ревизија на сигурноста на информативниот систем и информативната сигурност и Ревизија на процесот на набавки во Банката.

Ревизија на работењето на Службата за човечки ресурси, која согласно Годишниот план на Секторот за внатрешна ревизија беше планирана за третиот квартал од 2014 година не беше реализирана од причини што во тој период Службата за човечки ресурси, согласно Систематизацијата на Банката се трансформира во Сектор за човечки ресурси и маркетинг, па беше оставен период за усогласување на работата на овој сектор со предвидените работни задачи со интерниот акт на Банката Опис и попис на работните места. Ревизијата на работењето на Секторот за човечки ресурси и маркетинг ќе биде реализирана во 2015 година.

Секторот за внатрешна ревизија врши редовна проверка на реализација на препораките по извршените поединечни ревизии на одделни служби и деловни процеси во Банката. За тоа беа изготвувани квартални извештаи со кои внатрешната ревизија редовно и навремено ги информираше органите на управување на Банката-Управниот Одбор, Надзорниот Одбор и Одборот за ревизија за статусот на имплементација на препораките.

Секторот за внатрешна ревизија го известуваше Надзорниот одбор на Банката за извршените ревизии преку извештаите што редовно се доставуваа на седниците на Одборот. Во извештаите детално беа изнесени констатации по извршените ревизии со наоди за идентификувани слабости, препораки по наодите, одговорни лица и рокови за имплементација на дадените препораки. По прифаќање на извештаите Надзорниот одбор донесуваше одлуки со кои се задолжуваа стручните служби на Банката да ги прифатат наодите на Секторот за внатрешна ревизија и да постапат по наведените препораки.

Вонредни ревизии во текот на 2014 година

Во текот на извештајниот период, Секторот за внатрешна ревизија спроведе четири вонредни ревизии по барање на Надзорниот, односно Управниот одбор на Банката и за истите беа изготвени следните извештаи:

- Вонредна ревизија за Центро Табак ДОО Велес
- Вонредна ревизија на судските предмети за Јулијана Простиженовска и Љубе Простиженовски
- Вонредна ревизија на судскиот предмет за Јанаки Папакоч
- Вонредна ревизија за судските предмети за лицата Пецо Нечовски и Живко Ристевски.

Оцена на реализацијата на поставените цели со Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија

Во изминатата деловна година Секторот за внатрешна ревизија имаше основна задача да ги спроведе ревизиите во согласност со Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија за 2014 година. Со овој Извештај се оценува дека поставените цели со Годишниот план на внатрешната ревизија во целост се реализирани, со што се покриени планираните сегменти и деловни процеси оценети како најкритични.

Внатрешната ревизија ги спроведе планираните ревизии на деловните процеси во службите на Банката во рамките на расположивото време и нема поголеми отстапувања од времето планирано за контрола со Годишниот план за работа на Секторот. Една ревизија што беше предвидена со Годишниот план за 2013 година, беше извршена во почетокот на 2014 година за што беше доставен извештај до Надзорниот одбор и Одборот за ревизија. Исто така една ревизија што согласно Годишниот план требаше да се реализира во третиот квартал од 2014 година, од погоре наведените причини не беше извршена и е планирана да се спроведе во текот на 2015 година.

Причина за делумното отстапување од планираното време за контрола е ангажираноста на Секторот во спроведување на вонредни ревизии, доработка на еден извештај од претходната година во месец јануари и останати активности од нејзиниот домен во текот на 2014 година, наведени во деловите од овој извештај- Вонредни ревизии во текот на 2014 година и Останати активности на Службата.

Оцена на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола

Секторот за внатрешна ревизија при ревидирање на одделни подрачја од работењето на Банката имаше за цел да ја оцени ефективноста на внатрешните контроли и адекватноста

на системите за управување со ризиците. Целта на внатрешната контрола е зголемување на ефикасноста на вкупното работење, унапредување на ефикасноста на управувањето, изработка на точни финансиски извештаи, усогласеност на интерните акти на Банката со законската регулатива што се однесува на банките. Внатрешната контрола се спроведува на сите нивоа во Банката од страна на органите на управување, менаџментот и сите вработени.

Притоа Секторот за внатрешна ревизија контролираше:

- дали ревидираните процеси или активности се регулирани со интерни политики и процедури и дали истите се во согласност со законската регулатива и деловната политика на Банката;
- дали е имплементирана адекватна поделба на овластувања и одговорности на вработените кои се носители на ревидираните работни процеси во организационите делови на Банката,
- дали ревидираните процеси се поддржани со адекватен информатички систем,
- дали известувањето е навремено и точно,
- дали вградените системски контроли во апликативните решенија за работа се доволни за да спречат намерни и ненамерни грешки и злоупотреби.

Од контролата на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола, Секторот за внатрешна ревизија констатира дека системите за интерна контрола на ревидираните подрачја во Банката воглавно функционираат на задоволително ниво во согласност со законската регулатива и во најголем дел се насочени кон минимизирање на значајни материјални ризици во работењето на службите на Банката. Со цел понатамошно унапредување на внатрешните контроли и системи за управување со ризиците, Секторот за внатрешна ревизија, во рамки на поединечните извештаи за спроведените ревизии, издаде одредени препораки за отстранување на констатираните наоди.

Најголем број препораки се однесуваат на изготвување нови и ревидирање на постојните интерни акти во одделни служби и деловни процеси на Банката и нивно усогласување со законските прописи. Препораки беа дадени и за поефикасна анализа и оценка на одделни ризици од работењето на Банката, подобрување на системот на внатрешни контроли во Банката, обуки на вработените, унапредување на одделни процеси и информативниот систем.

Предложени мерки на Секторот за внатрешна ревизија и реализација на дадените препораки

Секторот за внатрешна ревизија во извештајниот период врз основа на наодите издаде 45 препораки кои се однесуваат на деловните процеси и службите во Банката што беа предмет на ревизија: Ревизија на работењето во Службата за финансии, сметководство и екстерно известување со осврт на оперативните расходи- 2 препораки, Ревизија на деловната активност-кредитирање на правни лица-14 препораки, Ревизија на деловниот процес-готовинско работење-11 препораки, Ревизија на проблематичните кредити и презмените средства-6 препораки, Ревизија на трансакциски сметки, депозитни и штедни сметки-4 препораки, Ревизија на адекватноста на капиталот-3 препораки, Ревизија на управувањето со ликвидносниот ризик-2 препораки, Ревизија на процесот на спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам-2 препораки, Ревизија на управувањето со каматниот ризик-1 препорака.

Наодите и препораките беа прифатени од страна на Надзорниот Одбор на Банката.

Внатрешната ревизија врши редовна проверка на реализација на дадените препораки по извршените поединечни ревизии.

За наодите и препораките од извршените ревизии, со статусот на нивната имплементација, внатрешната ревизија изготвува поединечните квартални извештаи, кои во текот на 2014 година беа редовно доставувани и разгледувани од страна на Надзорниот одбор на Банката и истите беа целосно прифатени. Кварталните извештаи се доставуваа и до Управниот одбор и до Одборот за ревизија.

Секторот за внатрешна ревизија изготви Преглед на наоди и препораки од извршените ревизии за периодот јануари-декември 2014 година, со статус на реализација на препораките, даден во прилог на Годишниот извештај. Во Прегледот се наведени и препораките од извршени ревизии во претходната 2013 година, чии рокови на реализација на препораките беа пренесени во 2014 година.

Од контролата на спроведувањето на препораките, внатрешната ревизија оцени дека најголем дел од предложените мерки се реализирани во дадените рокови односно до периодот на известување. На дел од препораките не им е изминат рокот на имплементација и истите ќе бидат предмет на контрола и мониторинг на внатрешната ревизија, се до нивно конечно реализирање.

Останати активности на внатрешната ревизија

Секторот за внатрешна ревизија на Банката, во текот на 2014 година беше ангажирана и во други активности од нејзина надлежност.

Внатрешната ревизија соработува и извршува активности при ревизија на финансиските извештаи и трговските книги од страна на екстерниот ревизор и при вршење на непосредна теренска контрола од страна на супервизија на НБРМ.

Секторот за внатрешна ревизија беше активно вклучен во давање на препораки за подобрување на процесите преку соодветно регулирање во интерните акти што се изготвуваа, ревидираа или дополнуваа во одделни служби во Банката. По укажана потреба, внатрешната ревизија дава советодавни мислења со цел подобрување на системите за управување со ризиците и интерните контроли.

Во текот на изминатата година, согласно Законот за банките, од страна на Секторот за внатрешна ревизија беа изготвени:

- Годишен извештај за работењето на Секторот за внатрешна ревизија за 2013 г.;
- Полугодишен извештај од извршени ревизии на Секторот за внатрешна ревизија во периодот јануари-јуни 2014 година;
- Тромесечни извештаи на Секторот за внатрешна ревизија за реализација на препораките од извршените ревизии во 2014 година;
- Годишен план за работа на Секторот за внатрешна ревизија за 2015 година.

Секторот за внатрешна ревизија се стреми кон континуирано подобрување на квалитетот и ефикасноста на извршените ревизии преку учество на семинари на внатрешните ревизори и преку континуирано професионално усовршување на овластениот ревизор. Внатрешната ревизија е усогласена со законската одредба дека најмалку еден од лицата вработени во Секторот е овластен ревизор.

Битола, февруари, 2015 година

**Сектор за внатрешна ревизија
Директор
Наталија Михајлоска**

Доставено до :

- Надзорен одбор
- Управен одбор
- Одбор за ревизија
- Собрание на акционери
- Народна Банка на РМ